

Ing. Viliam FLACHBART

**Vývoj lesníckej typológie
mojimi očami .**

1950 - 2020

**LESNÍCKA TYPOLÓGIA -
70 rokov v službách lesného hospodárstva
a ochrany prírody**

1950 – teoretická príprava všeobecného stanovištného prieskumu
1951 – 1956 Všeobecný stanovištný prieskum na skupiny lesných typov
1956 – 1976 podrobný typologický prieskum

Do praxe som sa dostal až po ukončení vyššie uvedeného obdobia (v roku 1980), s jeho výsledkami som sa však musel popasovať v nasledujúcom období .

Zlatník
Randuška

Hančinský
Švec

Zaslúžilí typológovia, ktorí už nie sú medzi nami

Na začiatku bol pán Zlatník, zakladateľ typologickej školy, ku ktorej sa dodnes hlásime. Osobne som sa s ním nikdy nestretol, takže všetky informácie o ňom mám len z druhej ruky. V čase môjho vysokoškolského štúdia síce ešte žil, ale v čase môjho nástupu na Lesoprojekt, v roku 1980 už nie. Napriek tomu ešte bol a myslím si, že dodnes je akousi ikonou slovenskej lesníckej typológie. Aj napriek tejto skutočnosti, vzťahy medzi ním a vedúcimi osobnosťami slovenskej typológie neboli v tom čase už také vrúcne ako kedysi, asi v dôsledku toho, že na Slovensku bola enormná snaha zaviesť do praxe to, čo on pokladal len za nedokončený polotovár. Čiastočná pravda bola asi na oboch stranách.

RANDUŠKA

„....mohli sme Európe ponúknuť už dnes to, čo bude zajtra určite hľadať!“

Typológ

Ján MIČOVSKÝ

Prach času dokáže prekryť veľa. Pedagógovia, ktorí vstúpili do našich školských rokov nám však v pamäti ostávajú väčšinou natrvalo. Učiteľ nemusí a ani nemôže byť ideálom ani vševedom,

no mal by byť osobnosťou. Osobnosťou, ktorá provokuje. K premýšľaniu, k pochybovaniu, k hľadaniu. Osobnosťou, ktorá vie aj to, že nad všetkými múdrosťami sveta musí vždy stáť „vyšší princíp“ slušnosti a ľudskosti.

Tento pedagóg odišiel z Lesnickej fakulty VŠLD vo Zvolene do dôchodku pomerne dávno – v roku 1986. Študenti naňho však určite nezabudli. Skúška v jeho kabinete patrila k obávaným, pričom ne jeden z kandidátov sa tam nestihol ani posadiť... A nebolo málo ani tých, ktorí si tu štúdium predĺžili o rok... Jeho prednášky však študenti navštevovali aj bez prezentácií a jeho knihy – krásne fotografické atlasy rastlín, boli z tých, ktoré poslucháčom pomáhali aj dlho po odchode do praxe. Obávaný, rešpektovaný, niekedy náladový, vždy však priamy. Dušan RANDUŠKA.

Praktickým organizačným realizátorom typologického prieskumu na Slovensku, bol v jeho počiatkoch Zlatníkov žiak, Randuška, ktorému sa podarilo (napriek Zlatníkovej nevôli) presadiť, že všeobecný stanovištný prieskum sa na Slovensku najprv vykoná len na skupiny lesných typov. A keď sa vtedajším mocipánom výsledky vykonaného prieskumu pozdávali, následne bolo možné presadiť aj podrobný prieskum.

účel pokusné plochy. Dnešní ochranári sa strašne mýlia, ak chcú kalamitné lesy nechať bez zásahu. V zmenených lesoch musíme poznať ich podstatu a pomáhať im. Nikdy som neuznával ochranárov, ktorí spoza kancelárskeho stola rozdávať rozumy a nežijú v problémoch, ktoré zažíva prevádzka. Ich tvrdenie, že si chorá príroda pomôže sama z hrozivej situácie, ktorej pôvodcom je prevažne človek, je chybné! Mám pre nich aj jeden dôležitý odkaz: Dnes už musíme zasahovať aj v rezerváciách, pravda, ak to s ich zachovaním myslíme vážne...!

Ja som sa osobne s Randuškom stretol iba na vysokej škole (v tých časoch už do praktickej realizácie prieskumu prírodných pomerov nezasahoval). Samozrejme som u neho absolvoval aj skúšku z fytoecenológie s typológiou a nadobudnuté vedomosti boli určite užitočné.

V začiatkoch podrobného stanovištného prieskumu boli takpovediac nezávisle na sebe vykonávané dva vzájomne nedostatočne prepojené prieskumy – Pôdny (pedologický) a fytocenologický. Nevykonávali ich tí istí ľudia. Výsledkom tejto skutočnosti bola nedostatočná zladenosť pedo a fytomáp, ktoré nemal kto porovnať a v niektorých prípadoch si tieto dve mapy priamo odporovali. Ďalším problémom bolo to, že pôdny prieskum bol zo začiatku realizovaný podľa Pelíškovej pôdnej systematiky a v priebehu prác sa prešlo na Tomlanovu pôdnu systematiku Lesoprojektu. V tom čase už obe mapy robil jeden človek – typológ, ale nezrovnalosti medzi oboma mapami pretrvávali. A na dôvažok sa Pelíškove mapy pretransformovali na systematiku Lesoprojektu často len pri „zelenom“ stole, čo nezrovnalosti ešte viac prehĺbovalo. (Toto už nie je z druhej ruky, zúčastnil som sa.)

Technologické postupy práci hospodárskej úpravy lesů

PRIESKUM PRÍRODNÝCH POMEROV

I. OKOLY PRIESKUMU PRÍRODNÝCH POMEROV

V zmysle vyhlášky č. 17/1961, čl. 15 je prieskum prírodných pomerov — typologický prieskum, jedným z podkladových diel hospodárskej úpravy lesov. Jeho úkolom je poskytovať podklady biologického charakteru, ktoré majú vplyv na hospodárenie v lesoch.

Úkolom typologického prieskumu je rozdeliť lesy na plochy o rovnakej, alebo približne rovnakej produkcii, zhodnotiť ekologické podmienky a na základe zhodnotenia týchto podmienok vyvodit príslušné uzávery pre hospodárenie (najmä spôsob hospodárenia, pestebné smernice, prevádzkové ciele atď.).

II. Typizácia

Splnenie uvedených úkolov zaisťuje typologický prieskum pomocou „lesného typu“. Lesný typ je súbor prirodzených a zmenených biocenóz a ich vývojových štádií včítane prostredia, teda biocenóz vývoje k sebe patriacich. Predstavuje komplexné vyhodnotenie biocenóz a ich prostredia.

Lesné typy sa združujú do skupín lesných typov podľa ich fytoecologickej podobnosti. Skupiny lesných typov predstavujú teda tiež určitú prirodzenú súboru lesných biocenóz a k nim patriacich umele obnovených (zložených) lesov z hľadiska prirodzeného druhového zloženia a sú zriaďované jednotkami pre tvorenie návrhu druhového zloženia drevín pre vyhládky (prevádzkové) cieľ. Po stránke produkčnej nie sú jednotkami a podiel jednotlivých drevín u nich vyказuje tiež určité rozpätie.

Pri prevádzaní typologického prieskumu sú k dispozícii dve systematiky: „Mezera — Mráz — Samek“ a „Zlatník“. S ohľadom na doterajší spôsob bude sa používať pre oblasť hercinskú systematika „Mezera — Mráz — Samek“ a pre oblasť karpatskú systematika „Zlatník“. Odchyľky od týchto zásad treba prejednať s ústredím ÚHOL.

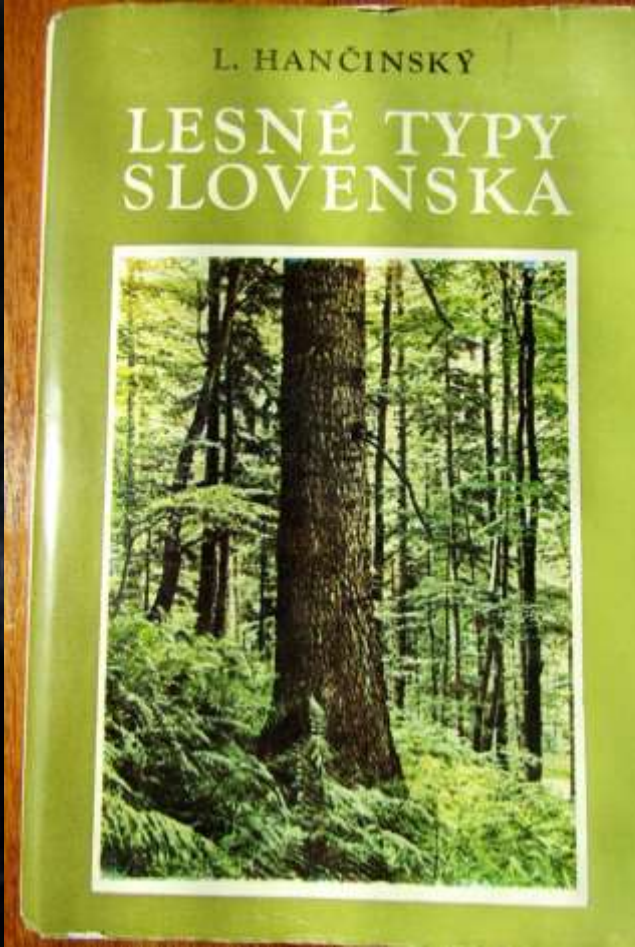
Pre pôdnu klasifikáciu sa používa systematika prof. Peliška. Len v prípadoch, kde sa táto systematika nedá dobre použiť, prevedie sa zaradenie podľa prof. Kubišny, príp. iných autorov.

12. Využitie výsledkov hospodárskej úpravy lesov

Typologický prieskum prevádzaný v rámci hospodárskej úpravy lesov je jedným z najdôležitejších podkladových diel a preto musí byť organizovaný tak, aby sa mohol využívať v celom priebehu prác hospodárskej úpravy lesa a to na týchto úsekoch:

- a) pri vytváraní lesných hospodárskych celkov,
- b) pri vytváraní hospodárskych skupín (zaradenie do vraztových oblastí, posúdenie hospodárskeho účelu, stanovenie hospodárskeho spôsobu, hospodárskeho tvaru a rubnej doby).

V roku 1963 vyšlo tzv. „Zelené šero“, ktoré sa zaoberalo aj prieskumom prírodných pomerov, nebola to však príručka, za pomoci ktorej by bolo možné samostatne „typovať“. Lesné typy vlastne ešte stále neboli vyhranené a „typovalo“ sa vlastne len na typy fytoocenóz.

Po Randuškovom odchode na vysokú školu preberá taktovku lesníckej typológie na Slovensku do svojich rúk Hančinský. V roku 1972 knižne vychádzajú jeho Lesné typy Slovenska. Je to vlastne prvá komplexná knižná príručka, na základe ktorej možno reálne v teréne vykonávať typologický prieskum. Žiaľ už nie je celkom aktuálna (v pôdnych charakteristikách sú uvádzané ešte Pelíškove pôdy a samozrejme neobsahuje neskôr vytvorené typologické jednotky), preto už včera bolo neskoro na aktualizované vydanie tejto knihy, s čím počítal aj jej autor.

HANČINSKÝ 1972

Pracovníkom lesnickej typológie, pracovníkom v hospodárskej úprave lesov a v lesnej prevádzke predkladám lesné typy z oblasti Slovenska ako pracovnú pomôcku. Knihu som napísal z podnetu spolupracovníkov a mnohých lesníkov z praxe.

Množstvo materiálu, ktorý získali pracovníci Ústavu pre hospodársku úpravu lesov vo Zvolene v priebehu terénnych typologických prác od roku 1950, bolo dobrým základom pre napísanie tohto diela. Mojim cieľom nebolo písať vedeckú prácu, ale praktickú príručku pre tých, čo v lese konkrétne pracujú, s lesom žijú a obetujú mu všetko svoje snaženie, všetok svoj um. Chcem, aby príručka pomohla lesníkovi správne chápať taký zložitý prírodný útvar, aký nesporne les je, aby mu pomohla na základe poznania prírodných podmienok vždy správne a vhodne usmerniť príslušné zámery a zásahy. Do akej miery sa to podarilo, najlepšie posúdia sami lesníci.

Keďže ide o prvý pokus o súbornejšie dielo o lesných typoch Slovenska a mnohé názory nie sú ešte vyhranené, pokladám toto dielo za predbežné. Som si vedomý náročnosti tejto práce vzhľadom na šírku problematiky, a preto očakávam, že príslušní vedeckí pracovníci a praktickí lesníci prispejú v budúcnosti svojimi pripomienkami k jej zlepšeniu.

Teoretickým základom mojej práce bola typologická škola prof. RNDr. Ing. Aloisa Zlatníka, DrSc.

V knihe Lesné typy Slovenska je skrytá usilovná práca desiatok spolupracovníkov, pracovníkov typologického prieskumu, ktorým touto cestou úprimne ďakujem. Osobitne ďakujem vedeniu Ústavu pre hospodársku úpravu lesov, že mi túto knihu umožnilo napísať a vydať.

A u t o r

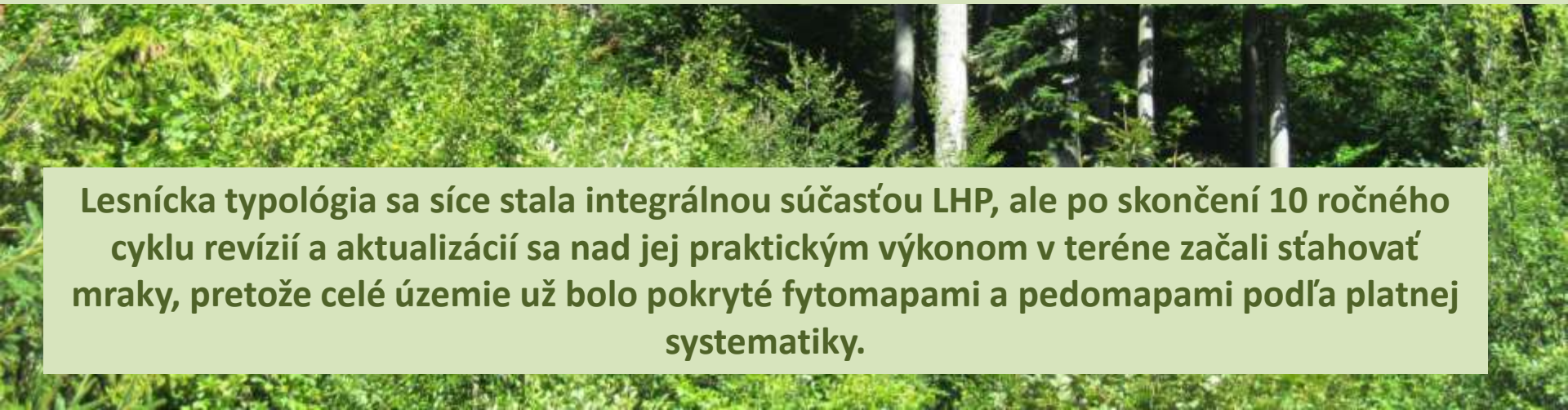
Nikdy neboli dostatočne preskúmané, popísané a charakterizované vývojové štádia jednotlivých typologických jednotiek, čo možno považovať za jeden z najväčších nedostatkov celého systému.

Vývojové štádia sú najväčším problémom vo väčších komplexoch lesa s druhotne zmeneným drevinovým zložením a veľkými odkrytými zaburinenými plochami. Vypracovanie charakteristík vývojových štádií je veľmi prácnou veľkou výzvou pre budúcnosť.

K reálnemu celoplošnému využitiu lesníckej typológie v prevádzkovej praxi došlo až po vytvorení hospodárskych skupín lesných typov (HSLT), do ktorých boli agregované jednotlivé lesné typy a po nahradení hospodárskych skupín v lesných hospodárskych plánoch hospodárskymi súbormi. Charakteristiky jednotlivých HSLT boli rozpracované v Hančinského knihe „Lesnícka typológia v prevádzkovej praxi“.

Rámcové smernice hospodárenia, ktoré vypracovával pracovník prieskumu prírodných pomerov sa stali pre zariadovateľa (taxátora) záväzným podkladom pri vypracovávaní LHP. Rámcové smernice hospodárenia (v papierovej forme) boli predchodcom neskorších modelov hospodárenia vyhotovovaných elektronicky.

Lesnícka typológia sa síce stala integrálnou súčasťou LHP, ale po skončení 10 ročného cyklu revízií a aktualizácií sa nad jej praktickým výkonom v teréne začali sťahovať mraky, pretože celé územie už bolo pokryté fytomapami a pedomapami podľa platnej systematiky.

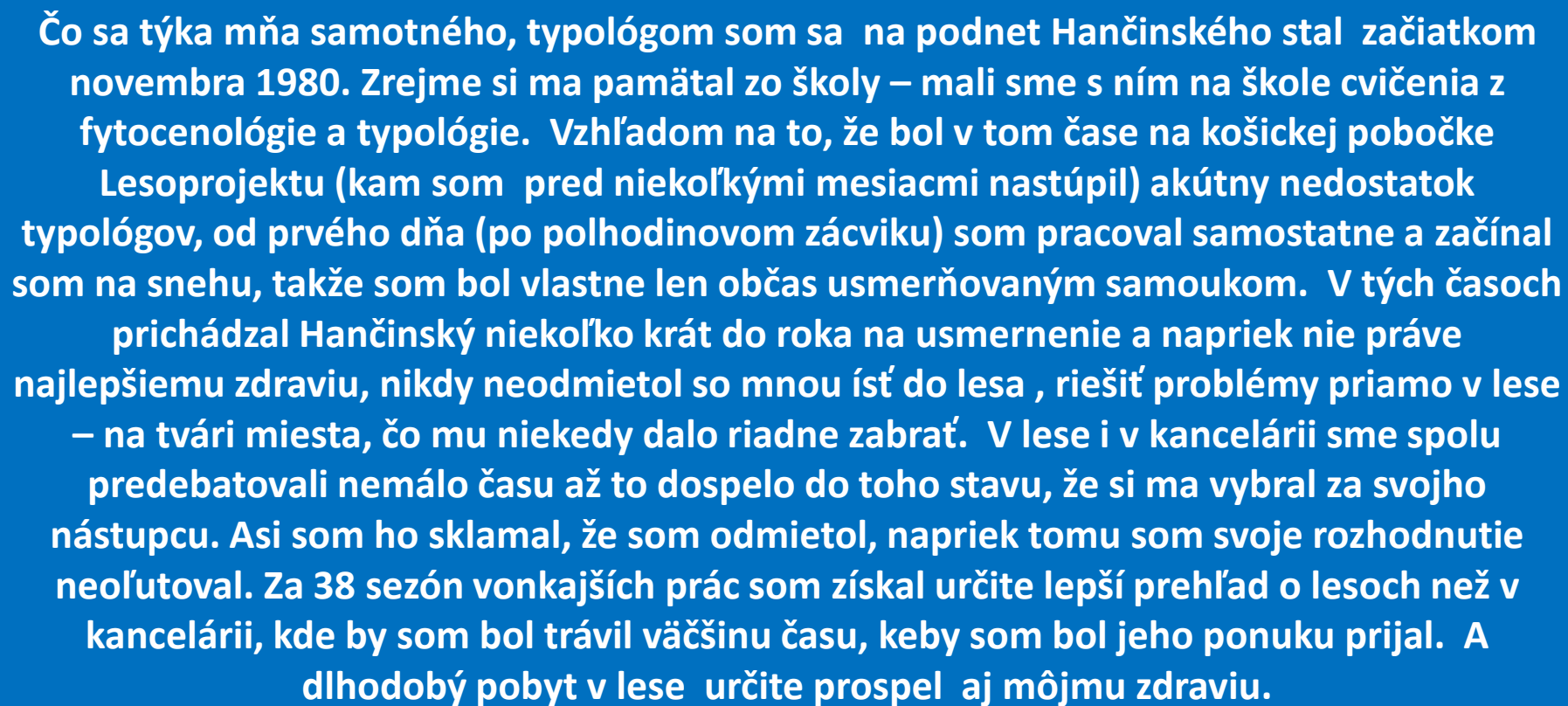
Čoskoro sa začali objavovať dodatky k lesným typom. I keď prvý z nich odobril ešte sám Hančinský (podľa môjho názoru hlavne z kolegiality k svojim rovesníkom), úroveň ich charakteristík nedosahovala požadovanú úroveň a boli skôr intuíciou ako realitou.

V roku 1972 vydal som knihu „Lesné typy Slovenska“, kde v predhovore (str. 5) som uviedol: „Keďže ide o prvý pokus o súbornejšie dielo o lesných typoch Slovenska a mnohé názory nie sú ešte vyhranené, pokladám toto dielo za predbežné. Som si vedomý náročnosti tejto práce vzhľadom na šírku problematiky, a preto očakávam, že príslušný vedeckí pracovníci a praktickí lesníci prispejú v budúcnosti svojimi pripomienkami k jej zlepšeniu.“

V Spišskej kotline na základe vegetačnej stupňovitosti vylíčil a popísal nové spoločenstvá v Hornádskej kotline ako spišskú variantu v 3. a 4. vegetačnom stupni Ing. Milan Vazúr a nové spoločenstvá Západných Tatier a Hornej Oravy zistených počas PPP Ing. Ján Vnuk a Jozef Schongibel. Zatriedenie nových jednotiek do slovenského typologického systému a niektoré textové úpravy so súhlasom autorov vykonal Ing. Ladislav Hančinský, CSc.

Koncom 80. rokov síce bolo celé územie Slovenska pokryté fyto a pedo mapou podľa platnej systematiky, ale všetci zainteresovaní vedeli, že chýb je v nej viac ako dosť a aj systém samotný, zďaleka nie je dokonalý. S odchodom Hančinského do dôchodku sa éra klasickej typológie fakticky skončila.

Čo sa týka mňa samotného, typológom som sa na podnet Hančinského stal začiatkom novembra 1980. Zrejme si ma pamätal zo školy – mali sme s ním na škole cvičenia z fytoecológie a typológie. Vzhľadom na to, že bol v tom čase na košickej pobočke Lesoprojektu (kam som pred niekoľkými mesiacmi nastúpil) akútny nedostatok typológov, od prvého dňa (po polhodinovom zácviku) som pracoval samostatne a začínal som na snehu, takže som bol vlastne len občas usmerňovaným samoukom. V tých časoch prichádzal Hančinský niekoľko krát do roka na usmernenie a napriek nie práve najlepšiemu zdraviu, nikdy neodmietol so mnou ísť do lesa , riešiť problémy priamo v lese – na tvári miesta, čo mu niekedy dalo riadne zabráť. V lese i v kancelárii sme spolu predebatovali nemálo času až to dospelo do toho stavu, že si ma vybral za svojho nástupcu. Asi som ho sklamal, že som odmietol, napriek tomu som svoje rozhodnutie neolutoval. Za 38 sezón vonkajších prác som získal určite lepší prehľad o lesoch než v kancelárii, kde by som bol trávil väčšinu času, keby som bol jeho ponuku prijal. A dlhodobý pobyt v lese určite prospel aj môjmu zdraviu.

LESOPROJEKT ZVOLEN

DOČASNA PRÍRUČKA PRE PRIESKUM EKOLÓGIE LESA

== EKO ==

1992

pre služobnú potrebu Lesoprojektu

Vzhľadom na to, že nebola spoločenská objednávka na ďalší desaťročný cyklus preverovania typologických jednotiek v teréne doterajším spôsobom, bolo treba vymyslieť niečo inovatívne, aby sa existujúci káder typológov nemusel rozpustiť. V novej funkcii sa toho s veľkým elánom ujal Vladovič. Prieskum prírodných pomerov bol premenovaný na prieskum ekológie lesa a výrazným spôsobom sa zmenila aj obsahová náplň prác. Ťažisko bolo prenesené na popis vybraných území na priesečníkoch štvorcovej siete, pokrývajúcej celé územie. Zámerom bolo všetky zisťovania o desať rokov zopakovať a porovnať zmeny, ktoré za decénium nastali. K tomu však (zrejme z finančných dôvodov a inej spoločenskej objednávke) nedošlo, takže prvotné zistenia stále čakajú v šuflíkoch (naeditované i na elektronické médiá) na svoj ďalší osud.

Neskorší mocipáni rozhodli, že lesy osobitného určenia z titulu imisií treba zrušiť, pretože ich nemajú ostatné členské krajiny EÚ. „Kabinetní umelci“ zrejme vedia bezproblémovo hospodáriť aj na takýchto plochách.

V období prieskumu ekológie lesa sa obrovský význam prikladal vylišovaniu pásiem ohrozenia lesa imisiami a následne aj vyhlasovaniu lesov osobitného určenia z titulu imisií, ktoré boli nadradené všetkým ostatným lesom osobitného určenia.

Po zrušení lesov osobitného určenia z titulu imisií, sme problém riešili ich čiastočným preradením do lesov ochranných.

V období prieskumu ekológie lesa sa mimoriadne dôležitým stal fenomén odberu vzoriek pôdy a asimilačných orgánov lesných drevín, za účelom chemických rozborov, vyhodnocujúcich obsah ťažkých kovov a iných chemických substancií , aby boli navrhnuté pásma ohrozenia imisií seriózne podložené aj na chemickej báze.

Problémom bol najmä odber asimilačných orgánov z osvetlenej časti koruny (u ihličnanov najlepšie zo siedmeho praslenu), na čo pracovníci po materiálno - technickej stránke absolútne neboli vybavení, čo viedlo k tomu, že splniť zároveň bezpečnostné a technologické predpisy bolo takpovediac nemožné.

V porovnaní s dneškom to aj tak boli zlaté časy, pretože po nástupe finančnej krízy, bol odber vzoriek zastavený, ba nevyhodnotili sa ani už odobraté vzorky. Návrh pásiem ohrozenia imisiami však zrušený nebol. Pásma ohrozenia imisiami sa naďalej navrhujú bez aktuálnych chemických podkladov, takže jednoznačne možno hovoriť o vynútenom znížení kvality.

**Usmernenie HÚL, oddelenia špeciálnych prieskumov č. 1/1999
k rozšíreniu lesných typov
o nové lesné typy zistené na LHC Spišská Belá
zo dňa 12.1.1999**

V zmysle porady vedúcich skupín EKO konanej vo Zvolene dňa 15.6.1998 a Zápisu z prejednávania nových typologických jednotiek vyplývajúcich zo základného typologického prieskumu na LHC Spišská Belá zo dňa 22. a 23.6.1998 sú platné nové lesné typy a hospodárske súbory lesných typov:

1. Nové lesné typy

- LT 5246 – Vlhká kotlinová smreková jedlina nst
- LT 6237 – Zakyslená kotlinová smreková jedlina vst.
- LT 6238 – Vlhká kotlinová smreková jedlina vst.
- LT 6310 – Živná kotlinová javorová jedlina vst.
- LT 5412 – Vápňitá kotlinová jedľová javorina nst
- LT 5413 – Živná kotlinová jedľová javorina nst.
- LT 5415 – Vlhká kotlinová jedľová javorina nst.
- LT 6412 – Vlhká jedľová javorina vst.

Uvedené lesné typy sú už zahrnuté aj v číselníku nového programu Zápisník EKO.

2. Nové HSLT

- HSLT 571 – Vápňité kotlinové jedľové javoriny
- HSLT 673 – Vlhké jedľové javoriny

Uvedené nové HSLT sú už taktiež zahrnuté aj v číselníku nového programu Zápisník EKO.

Napriek ústupu lesníckej typológie do úzadia, sa zrazu roztrhlo vrece s novými, nedostatočne podloženými lesnými typmi, najmä v oblasti kotlín a lesov pod hornou hranicou stromovej vegetácie. Bola to iniciatíva starších pracovníkov vtedajšieho prešovského pracoviska. Viedlo to ku konfliktným situáciám, ktoré bol nutné za pochodu okamžite komisionálne riešiť. Po pričlenení prešovskej pobočky Lesoprojektu ku košickej, som sa stal akýmsi mediátorom medzi konfliktnými stranami. Počet novonavrnutých lesných typov bol síce zredukovaný, ale i tak ich pribudlo dosť a opodstatnenosť ich existencie (vrátene predchádzajúcich novovytvorených kotlinových jednotiek) je dodnes sporná a bolo by potrebné ich racionálne riešiť. Už aj z toho dôvodu, že drevinové zloženie dnešných modelov často nekorešponduje ani len s názvami sporných skupín lesných typov.

Riešenie problému úpravy súčasných lesných typov na základe svojich dlhoročných skúseností (v rozsahu 37 strán) som pred časom kompetentným ponúkol, ale návrh sa nestretol s odozvou. Tento návrh je stále k dispozícii a môžem ho kedykoľvek opätovne predložiť.

V súčasnosti chýba celoslovenská zjednocujúca koordinácia prístupu jednotlivých pracovníkov a pracovnísk ku konkrétnym typologickým a pôdnym jednotkám.

V období prieskumu prírodných pomerov (klasickej typológie), sa každý rok konalo niekoľkodňové stretnutie typológov slúžiace nie len na výmenu skúseností, ale aj na zjednocovanie náhľadov na konkrétne typologické a pôdne jednotky. V období prieskumu ekológie lesa sa konali takéto stretnutia raz za niekoľko rokov a v ére komplexného zisťovania stavu lesa sa stretnutia konajú len ak začína nejaká

Po Vladovičovom odchode na Lesnícky výskumný ústav, sa typologického žezla ujíma Schwarz. Po nástupe do funkcie bola evidentná jeho snaha o napísanie aktualizovaných charakteristík typologických jednotiek, žiaľ dielo nebolo dokončené a upadlo do zabudnutia. V tom čase sa typológia ako taká, už dostáva do úzadia a do popredia sa dostáva monitoring lesa neskôr monitoring Tatier, národná inventarizácia a množstvo komerčných zákaziek.

Po zvážení aktuálnej situácie Schwarz nasleduje Vladoviča a odchádza na LVÚ.

Terénna príručka Prieskumu ekológie lesa

prepracovaná
rozšírená o alternatívne klasifikačné systémy

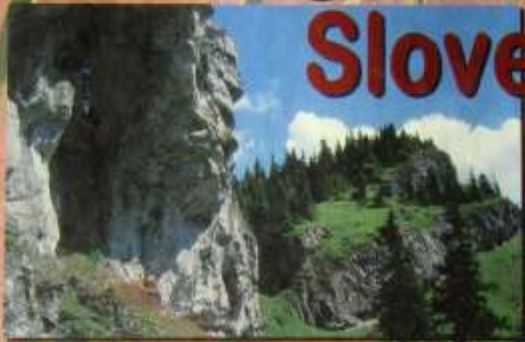
Lesoprojekt
2005

Iniciatívu preberajú pracovníci žilinskej pracovnej skupiny a zanedlho je na svete nová Terénna príručka Prieskumu ekológie lesa, ktorá je v podstate tabuľkovým zhrnutím v prieskume používaných klasifikácií . Pre skúsenejšieho pracovníka je do terénu praktická, ale začiatočník si na jej základe s lesníckou typológiou rady nedá. Dovedy používaný hviezdicový systém používaný v prieskume ekológie lesa je postupne nahrádzaný zjednodušenou bodovou metódou, ale to už je labutia pieseň celého Prieskumu ekológie lesa. Nasleduje dekáda komplexného zisťovania stavu lesa. Honosný je však iba názov, pretože vlastné typologické zisťovania v teréne sa scvrkávajú na minimum a hlavnou náplňou sa stávajú zákazky zabezpečujúce iba holé prežitie Komplexného zisťovania stavu lesa, takže prítomnosť i budúcnosť slovenskej lesníckej typológie je viac ako bledá.

	A	CN	CO	CP	CQ	CR	CS	CT	CU	CV
1	HSLT	316 31	316 31	316 31	320 35	323 29	402 41	402 41	402 41	402 41
2	PT/LT	3315	3401	3402	3319	901	4308	4317	4404	4603
49	04230									
50	04310			m			?m	?m	?m	?m
51	04320			m			?m	?m	?m	?m
52	04410			m			am	am	am	a
53	04420			m			am	am	am	am
54	04510	?	?	?m			am	am	am	am
55	04520	?	?	?m			am	am	am	am
56	04530						am	am	am	am
57	04610	?	?m	?m		m	m			
58	04620	?	?m	?m	m		am	am	am	am
59	04710	?	?	?m			am	am	am	am
60	04720	?	?	?m			am	a	a	a
61	04800						am	am	a	a
62	04911			m			m			
63	04912			m		m	am	am	am	am
64	04921	?	?	?m			am	am	am	am
65	04922	?	?	?m			am	am	am	am
66	05110						am	am	am	am
67	05120						m			
68	05210						m		m	
69	05220				m		am	am	am	am

Dlhodobou neriešeným, pretrvávajúcim problémom je vzťah medzi lesnými typmi a pôdnymi jednotkami a nejednotný pohľad jednotlivých pracovníkov na tieto vzťahy. Pokúsil som sa vypracovať tabuľku riešiacu túto problematiku, ale u kolegov zostala bez odozvy. Tabuľka je stále k dispozícii a môžem ju opätovne predložiť.

Katalóg biotopov Slovenska

EDÍCIA DAPHNE

Po vstupe do EÚ sa začal prikladať veľký význam medzinárodným klasifikačným systémom, zahrňujúcim územie celej Európy. Samozrejme každý celoeurópsky klasifikačný systém je menej podrobný ako národný a aj menej vystihuje miestnu realitu. Napriek tomu sú tieto systémy mocenskými systémami pretláčané do popredia. Aj z toho dôvodu bol vypracovaný Katalóg biotopov Slovenska s množstvom nejasností, nejednoznačností a miestami i nelogických uzáverov, najmä v prevodovom kľúči medzi biotopmi a lesnými typmi, pretože bol šitý príliš horúcou ihlou. So začiatkom mapovania biotopov bola lesnícka typológia ešte viac zatlačená do úzadia. Na základe uvedeného katalógu sa bežné stalo vzácnym, pretože celoeurópsky pohľad je od národného diametrálne odlišný. Asi jediným prínosom biotopov pre lesnícku typológiu je to, že môže v úzadí živiť v stagnujúcej forme a čakať na bozk od princa, ktorý ju prebudí.

Typológ už Ondrejské kríže nemaľuje a ani v časoch, keď ich maľoval neboli vždy rešpektované.

Takmer jediným terénnym problémom, ktorým sa lesnícka typológia ešte zaoberá, sú ochranné lesy. Kritériá na ich vyhlasovanie však stále nie sú jednoznačné. Z vyhlášky o HÚL už pomerne dávno zmizla tabuľka s kritériami zaradenia tzv. „dvojčiat“ do kategórie ochranného lesa a veľký pokrok nenastal ani v prípade kritérií na zaraďovania do ochranných lesov pod hornou hranicou stromovej vegetácie.

Terén sa často odlišuje od toho, čo popisujú učebnice a príručky a pracovník musí využiť svoje improvizačné schopnosti, logické myslenie, ale niekedy aj intuíciu, ba občas aj fantáziu. Vždy však musí stáť na zemi pevnými nohami a fantázia nesmie zatieniť racionalitu. Dôležité sú aj skúsenosti, ktorých nadobudnutie trvá pomerne dlho – človek sa učí až do smrti.

Svitnú ešte lepšie časy pre lesnícku typológiu na Slovensku? Koronakríza, hospodárska kríza, nedostatočná spoločenská objednávka, nedostatočné materiálne zabezpečenie, nezáujem mladých o prácu v teréne pri existujúcom finančnom ohodnotení (už vôbec nehovoriac o nejakom entuziazme), odlúčenosť od rodín.....

Ako sa dostať do lesa?
Dobrá vôľa všetko
zdolá.

Na záver ešte trochu odľahčenia.

Bez kolegov by to nešlo.

Témou dňa dnes nie je lesnícka typológia, ale existenčné otázky ako lykožrút, klimatické zmeny, vynucované zmeny kompetencií medzi rezortmi v súvislosti s ochranou prírody atď., ale to by už bolo na niekoľko ďalších prezentácií.

November 2021

ĎAKUJEM ZA POZORNOST